

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 87/08-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2008 predbežne prerokoval sťažnosť L. K., K., zastúpeného advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co 72/2007-109 z 22. augusta 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2007 doručená sťažnosť L. K., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. D. S., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 72/2007-109 z 22. augusta 2007 (ďalej len „rozsudok z 22. augusta. 2007“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 19 C 1920/00-16 z 10. júna 2003 (právoplatným 29. septembra 2003) rozhodol o neplatnosti výpovede danej sťažovateľovi listom zo 4. októbra 2000. Návrh sťažovateľa na náhradu mzdy za obdobie od 1. novembra 2000 do 26. februára 2002 v sume 139 992 Sk bol týmto rozsudkom vylúčený na samostatné konanie, ktorého predmetom bude aj rozhodovanie o trovách.

Okresný súd v samostatnom konaní rozsudkom č. k. 19 C 288/2003-75 z 12. decembra 2006 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 12. decembra 2006“) uložil zamestnávateľovi sťažovateľa (žalovanému) povinnosť zaplatiť mu (žalobcovi) náhradu mzdy 72 393 Sk a v prevyšujúcej časti návrh sťažovateľa zamietol. Ďalším výrokom rozhodol o trovách súdneho konania.

Proti rozsudku okresného súdu z 12. decembra 2006 podali odvolanie sťažovateľ aj žalovaný. Krajský súd v odvolacom konaní rozsudkom z 22. augusta 2007 zmenil rozsudok okresného súdu z 12. decembra 2006 tak, že „žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 36.227,- Sk s 15,5 % úrokom z omeškania od 1. 7. 2001 do zaplatenia“, a v prevyšujúcej odvolaniami napadnutej časti, ako aj výrok o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd vo svojom rozsudku z 22. augusta 2007 uviedol: „S poukazom na ust. § 61 ods. 2 Zákonníka práce... platného pre rozhodné obdobie, z celkového obdobia náhrady mzdy žiadanej žalobcom od 1. 11. 2000 do 26. 2. 2002 vo výške 139.992,- Sk s prísl., priznal (pozn. okresný súd) náhradu mzdy za dobu 6 mesiacov, ktorá predstavuje sumu 72.393,- Sk. Z dokazovania vyplýva, že je nesporné, že žalobca obdržal na základe neplatnej výpovede v mesiaci október 2000 zákonné odstupné vo výške dvojnásobku priemernej mesačnej mzdy v čiastke 24.131,- Sk... Súd prvého stupňa vychádzal z priemerného mesačného zárobku 12.065,50 Sk...

Vo včias podanom odvolaní žiadal žalobca napadnutý rozsudok zmeniť tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 168.917,- Sk (z toho 193.048 – 24.131,- Sk) so 17,6 % úrokom z omeškania od 1. 7. 2001 do zaplattenia...

V podanom odvolaní žalovaná žiadala zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovaný bude zaviazaný zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady mzdy sumu len vo výške 1 priemerného mesačného zárobku za rozhodné obdobie...

Z ust. § 205 ods. 2 O. s. p. vyplýva, že rozsah, v akom sa odvolacím súdom preskúmava rozhodnutie súdu prvého stupňa zásadne určuje odvolateľ'...

So zreteľom na ust. § 206 ods. 2 O. s. p. odvolací súd konštatuje, že žalovaná napadla len vyhovujúcu časť rozsudku o sumu 36.227,- Sk s tým, že uznáva vyplatenie sumy 36.166,- Sk...

Keďže súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a vo veci správne rozhodol, len pokiaľ ide o sumu 36.227,- Sk, boli dané v odvolacom konaní podmienky na zmenu rozsudku súdu prvého stupňa v časti, vyhovujúcej tak, že odvolací súd zmenil rozsudok tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 36.227,- Sk aj s 15,5 % úrokom z omeškania od 1. 7. 2001 do zaplattenia...

V ostatnej prevyšujúcej napadnutej časti neboli podmienky ani pre potvrdenie, ani pre zmenu rozsudku, a preto odvolací súd... zrušil rozsudok v tejto zamietajúcej časti, ako aj vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok štátu... a... v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Zostáva teda súdu prvého stupňa rozhodnúť aj o úrokoch z omeškania istiny v sume 168.917,- Sk, keďže došlo k pripusteniu zmeny žaloby, pokiaľ žalobca ešte žiadal zaplatiť sumu 28.925,- Sk s príslušenstvom...“

Sťažovateľ namietal porušenie svojich označených práv rozsudkom krajského súdu a uviedol „rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci ohľadne priznaných úrokov z omeškania len za 3 mesiace z priznanej náhrady mzdy za 3 mesiace a krajský súd mal žalobcovi priznať úroky z omeškania za 4 mesiace z náhrady mzdy za 4 mesiace a omylom teda nepriznal úroky z omeškania za 1 mesiac z náhrady mzdy za 1 mesiac...

žalobca (pozn. sťažovateľ) sa touto ústavnou sťažnosťou domáha nápravy a teda spravodlivého rozhodnutia v smere aby mu odvolací súd priznal úroky z omeškania

novým rozsudkom... z náhrady mzdy zo 4 platov t. j. zo sumy 48.131,50.- Sk (36.166 + 12.065,50.- SK) od 1. 7. 2001 a nie iba z náhrady mzdy za 3 t. j. nie iba zo sumy 36.227.- Sk, ako sa to nesprávne stalo zmeňujúcim rozsudkom odvolacieho súdu.“

Sťažovateľ ďalej uviedol „proti rozsudku odvolacieho súdu síce podal dovolanie z opatrnosti ale súc si vedomý toho, že dovolací súd jeho dovolaniu pre neprípustnosť nemusí, ak keď môže vyhovieť ako sa to občas stáva, vzhľadom na plynutie lehoty, podáva sťažovateľ súčasne túto ústavnú sťažnosť“.

V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol ústavnému súdu vysloviť porušenie ním označených práv rozsudkom krajského súdu z 22. augusta 2007, zrušiť tento rozsudok a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáhal priznania náhrady trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie

ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľ sa ako žalobca v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 C 288/2003 svojím návrhom domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru v sume 139 992 Sk, resp. v sume 168 917 Sk s príslušenstvom (po rozšírení návrhu).

Rozsudkom okresného súdu z 12. decembra 2006 bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 72 393 Sk titulom náhrady mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru a vo zvyšnej časti bol návrh sťažovateľa zamietnutý. Zároveň okresný súd samostatným výrokom rozhodol o trovách konania.

Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie sťažovateľ aj žalovaný.

Krajský súd v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 72/2007 preskúmal rozsudok okresného súdu z 12. decembra 2006 v zmysle odvolaní sťažovateľa a žalovaného a vo veci rozhodol rozsudkom z 22. augusta 2007.

Z obsahu rozsudku krajského súdu z 22. augusta 2007 vyplýva, že odvolaním sťažovateľa ani žalovaného nebol napadnutý výrok rozsudku okresného súdu, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 36 166 Sk, a preto rozsudok okresného súdu z 12. decembra 2006 nebol v tejto časti ani preskúmaný krajským súdom.

Krajský súd v súlade s obsahom podaných odvolaní preskúmal vyhovujúci výrok rozsudku okresného súdu 12. decembra 2006 len v časti o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť sťažovateľovi sumu 36 227 Sk, ako aj výrok o zamietnutí návrhu sťažovateľa v prevyšujúcej časti (t. j. v časti uplatňovaného nároku na náhradu mzdy nad sumu 72 393 Sk, ako aj v časti uplatňovaných úrokov z omeškania z celej výšky sťažovateľom uplatňovaného nároku na náhradu mzdy) a výrok o trovách konania.

Krajský súd rozsudok okresného súdu z 12. decembra 2006 v preskúmanej časti zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 36 227 Sk aj s 15,5 % úrokom z omeškania od 1. júla 2001 do zaplatenia a v ostatnej preskúmanej časti rozsudok okresného súdu z 12. decembra 2006 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd svojím zmeňujúcim výrokom v podstate potvrdil už okresným súdom uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť sťažovateľovi sumu 36 277 Sk, pričom zároveň rozhodol o povinnosti túto sumu uhradiť aj s úrokom z omeškania vo výške 15,5 % od 1. júla 2001 do zaplatenia. Týmto zmeňujúcim výrokom krajský súd teda čiastočne vyhovel návrhu sťažovateľa v časti uplatnených nárokov na priznanie úrokov z omeškania, ktorý bol rozsudkom okresného súdu z 12. decembra 2006 v celosti zamietnutý.

Na základe rozsudku krajského súdu z 22. augusta 2002 je možné ustáliť, že nároky sťažovateľa na zaplatenie istiny prevyšujúcej sumu 72 393 Sk, ako aj jeho nároky na zaplatenie úrokov z omeškania z istiny prevyšujúcej sumu 36 277 Sk naďalej zostali predmetom konania vedeného okresným súdom.

Sťažovateľ svojou sťažnosťou namietal rozsudok krajského súdu z 22. augusta 2007, ktorý podľa neho nesprávne zmenil rozsudok okresného súdu, keď mu priznal úrok z omeškania od 1. júla 2001 do zaplatenia len zo sumy 36 227 Sk. Podľa sťažovateľa

krajský súd mu mal zmenou rozsudku okresného súdu z 12. decembra 2006 správne priznať úrok z omeškania aj zo sumy prevyšujúcej 36 227 Sk (a to spolu zo sumy 48 131,50 Sk). Vo vzťahu k zrušeniu ostatnej odvolaním napadnutej časti rozsudku okresného súdu z 12. decembra 2006 a vráteniu veci okresnému súdu na ďalšie konanie sťažovateľ neuviedol žiadne skutočnosti, na základe ktorých by túto časť rozsudku krajského súdu z 22. augusta 2007 považoval za nesprávnu a porušujúcu ním označené práva.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Podľa § 212 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) odvolací súd môže rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť, aj keď sa navrhuje zmena, a naopak. Podľa § 219 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vecne správne. Podľa § 220 OSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219) ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1). V § 221 ods. 1 OSP sú vymedzené

dôvody, pre ktoré odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa. Podľa § 221 ods. 3 OSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie podľa odseku 1 písm. c), f), g) a h), vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu z 22. augusta 2007 konštatuje, že v ňom nie je možné ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávnosti záverov krajského súdu spočítvajúcich v tom, že meritórne nerozhodol zmenou rozsudku okresného súdu z 12. decembra 2006 aj o ďalších nárokoch sťažovateľa, ale v tejto časti rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd aplikoval už citované ustanovenia OSP a dospel k záveru, že v časti zamietajúceho výroku rozsudku okresného súdu 12. decembra 2006 nie je daný dôvod na potvrdenie, ako ani na zmenu rozsudku okresného súdu, a preto ho zrušil a vrátil na ďalšie konanie.

Podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožňuje s právnym názorom súdov a ich skutkovými závermi pri hodnotení obsahu jeho podaní, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a neznamena ani oprávnenie ústavného súdu nahradit' právny názor všeobecných súdov svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu v napadnutom rozhodnutí krajského súdu o takéto rozhodnutia nejde.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky

nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

V súlade so zásadou subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 21/96, I. ÚS 17/01, IV. ÚS 19/02).

Ústavný súd poznamenáva, že vrátením veci okresnému súdu na ďalšie konanie poskytne ochranu sťažovateľom označených práv okresný súd, a preto v súlade s princípom subsidiarity zakotvenom v čl. 127 ods. 1 ústavy je ústavnému súdu daná možnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť sťažnosť aj pre nedostatok právomoci.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že proti rozsudku krajského súdu z 22. augusta 2007 podal dovolanie napriek tomu, že ani sám ho nepovažuje za prípustné. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že ani prípadné rozhodnutie dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a o jeho dôvodnosti nemôže viesť k inému záveru, než aký je uvedený vo výroku tohto rozhodnutia, pretože sťažnosti sťažovateľa chýba ústavnoprávny rozmer.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2008